

în spital, în Praga. Nu m-am putut înțelege cu nime: *am fost ca o fiară*“. Subliniem această imagine de o puternică expresivitate poetică. „Dă Dumnezeu, continuă Luca, vine domnul la noi de știe românește și ne-a scris la toți, la patru români, cărți, și le trimeteam acasă și ni vine răspuns“. „Gazeta Transilvaniei“, căreia i-a fost trimisă scrisoarea de către Jarník, prin intermediul d-rei Mela Popea ¹, o publică sub titlul *Recunoștința soldatului român* ². În urma acestui fapt, redacțiile ziarelor românești au aflat de isprava lui Nicolae Luca ³. După o săptămână, „Neamul românesc pentru popor“, — revista lui Nicolae Iorga, reproduce această epistolă, intitulând-o și mai explicit: *Scrisoarea unui român din Ardeal la câteva zile după ce a învățat să citească de la un om milostiv* ⁴. „Omul milostiv“ era Jarník.

Spuneam mai sus că Jarník a fost solicitat de un Serviciu de asistență socială din Viena să traducă în limba română un supliment de întrebări și răspunsuri la broșura sa: *Convorbiri cu soldații răniți de obârșie română*, pentru a putea fi folosită și în spitalele cu personal medical german. Așadar, în toate lazaretele din Austria, unde se găseau răniți români, sau de altă naționalitate, personalul medical folosea chestionarul lui Jarník, tradus în limbile respective. În frumoasa localitate Gmunden, din Austria de Sus, se organizase de asemenea un spital de război, în care se găseau și români. Unul dintre ei, anume *Tablă Dumitru*, bănățean din părțile Carașului, știutor de carte, avea o mare îndemânare de a scrie versuri. Fiind mulțumit de felul în care era îngrijit, *Tablă* își exprima sentimentele sale de recunoștință în versuri, pe care le înmîna medicilor și surorilor de caritate. Însă, nu înțelegea nimeni spovedania lui versificată. Atunci, baroneasa Reta Mandelsloh, șefa surorilor de caritate, care corespondase mai înainte cu Jarník, trimite acestuia versurile lui *Tablă* spre a le traduce în limba germană. Urmează cîtva timp între Gmunden și Praga, o corespondență asiduă, în care Jarník îndeplinește rolul de translator între *Tablă Dumitru* și personalul medical de la „Hubertusheim“ de lângă Gmunden. La prima vedere, ni se pare neverosimil, însă așa s-au petrecut lucrurile.

Versurile lui *Tablă*, scrise în metru popular, sînt greoaie, cu multe naivități, însă exprimă în general „un sentiment de recunoștință nefățărîtă“, cum spune Jarník. Însoțite de o prezentare explicativă, intitulată „*Recunoștința soldatului român în versuri*“, o parte din producția poetică a lui *Tablă Dumitru*, (aproape 200 versuri), a văzut lumina tiparului în *Gazeta Transilvaniei* ⁵. Prin oct. 1915, soldatul *Tablă Dumitru* se afla la Lugoj și se pregătea să plece pe frontul italian. Ceea ce e mai interesant e faptul că bănățeanul nostru, deși întors la regiment, continuă totuși să compună versuri și să scrie epistole — unele chiar în limba germană, pe care le adresează personalului medical din

¹ Vezi scrisoarea lui Jarník către Mela Popea din 16.II.1916 st.n. (Arch. St. Brașov. Col. Bibl. „Astra“, Brașov. Donația Ioan Popea, Nr. 110).

² „Gazeta Transilvaniei“, Brașov, LXXXVIII, Nr. 33 din 13/26. II.1915.

³ Vezi și „Foaița Orăviții“ II, Nr. 64 din 6.19.VIII.1915.

⁴ „Neamul românesc pentru popor“, București, VI, Nr. 7 din 22.II.1915, p. 110—111.

⁵ „Gazeta Transilvaniei“, Brașov, LXXXVIII, Nr. 108 din 21 V—3 VI.1915. Vezi și scrisoarea lui Jarník către Mela Popea, incompletă, 1915. (Arch. St. Brașov. Col. bibl. „Astra“, Brașov. Donația Ioan Popea, Nr. 73).